

KAKI

CATS

THE NINE LIVES OF INNOVATION

STEPHEN C. LUNDIN, PH. D.

WHISKERS ONE

KAKI

INOVĀCIJAS DEVIŅAS DZĪVĪBAS

DR. PHIL. STĪVENS LANDINS

VIENA ŪSAIŅA ĪPAŠNIEKS

Tulkojums no angļu valodas

 LIETIŠKĀS
INFORMĀCIJAS
DIENESTS

IZDEVNIECĪBA

Rīga 2010

UDK 005

La 414

CATS

Stephen C. Lundin

Copyright © 2009 by Stephen C. Lundin. All rights reserved.

Published in Latvian translation © 2010 by SIA «Lietišķās informācijas dienests» under license from The McGraw-Hill Companies, Inc.

KAĶI

Stīvens Landins

© SIA «Lietišķās informācijas dienests», 2010

Vāka foto © Kirsty Pargeter – Fotolia.com

Visas tiesības aizsargātas. Aizliegts jebkādu grāmatas daļu reproducēt jebkādā formā un veidā bez rakstiskas autortiesību turētāja atļaujas.

No angļu valodas tulkojusi Santa Ludbārža

Literārā redaktore Regīna Janmane

Maketētājs Artūrs Maurāns

Vāka dizains Artūrs Maurāns

Grāmatu nodaļas vadītāja Rita Baroniņa-Maurāna

Iespiests tipogrāfijā «Informatīvā biznesa centrs»

Izdevējs: SIA «Lietišķās informācijas dienests»

Adrese: Graudu ielā 68, Rīgā, LV-1058

Tālrunis 67606110

Fakss 67606120

www.lid.lv

ISBN 978-9984-826-77-6 (latviešu val.)

ISBN: 978-0-07-160221-1 (angļu val.)

MHID: 0-07-160221-6 (angļu val.)

VISIEM MANIEM BRĪNIŠĶĪGAJIEM STUDENTIEM,
KAS IR ARĪ MANI SKOLOTĀJI.

SATURS

PRIEKŠVārds	9
PAMATPIENĒMUMI PAR KAĶIEM	13
KAĶU VĀRDNĪCA	15
PATEICĪBAS	17
PIRMĀ DAĻA. AR KĀJĀM GAISĀ APGRIEZTA INOVĀCIJA . . .	23
1. NODAĻA. Visām inovācijām ir personisks raksturs.	27
2. NODAĻA. Četri izaicinājumi un deviņas dzīvības.	33
3. NODAĻA. Četri izaicinājumi inovāciju ceļā	39
4. NODAĻA. Inovācijas deviņas dzīvības	55
1. DZĪVĪBA: KAĶI rada inovācijām draudzīgu vidi	57
2. DZĪVĪBA: KAĶI ir gatavi inovācijām	70
3. DZĪVĪBA: KAĶI zina, ka inovāciju radīšana nav normāls stāvoklis	79
4. DZĪVĪBA: KAĶIEM patīk fiziskā provokācija	90
5. DZĪVĪBA: KAĶIEM patīk sociālā provokācija	100
6. DZĪVĪBA: KAĶI veicina intelektuālu provokāciju.	116
7. DZĪVĪBA: KAĶI saka: «Tas ir brīnišķīgi!»	123
8. DZĪVĪBA: KAĶI piedzīvo neveiksmes agri, turklāt dara to patiešām labā stilā	131
9. DZĪVĪBA: KAĶI-kovboji izprot dabiskās enerģijas būtību	139

OTRĀ DAĻA. UZTURĒT KAĶI PIE DZĪVĪBAS.	149
5. NODAĻA. Personisks atskats uz deviņām dzīvībām.	151
6. NODAĻA. Kā iegūt KAĶA jostu inovācijās	165
7. NODAĻA. KAĶI kā personisko inovācijas rīku un koncepciju taksonomija	171
8. NODAĻA. Papildu materiāls	177
9. NODAĻA. Viena ūsaiņa īpašnieka biogrāfija.	179
 VĒL PĒDĒJĀ DOMA	 183

PRIEKŠVārds

Ar nevainojami raksturīgu laika izjūtu *Kaķi* parādās jūsu priekšā unikālā un piemērotā cilvēka intelekta evolūcijas laika posmā. Kopš civilizācijas pirmsākumiem, kas bija tikai pirms 10 000 gadu, cilvēku rase ir izgājusi cauri četrām nozīmīgām revolūcijām un periodiem un tieši šobrīd ieiet piektajā.

Pirmais periods, kas sākās pirms 10 000 gadu un beidzās astoņpadsmitā gadsimta sākumā, bija agrārā revolūcija. Šis periods sevī ietvēra cilvēku grupu apmešanos ciematos, pilsētās un lielpilsētās, kā arī lauksaimniecības un tirdzniecības attīstību. Deviņpadsmitā gadsimta sākumā sākās nākamā revolūcija – ierastās cilvēku domāšanas un dzīvesveida transformācija – industriālā revolūcija. Tas savukārt noveda pie industriālā perioda sākšanās.

Simt gadu laikā, tas ir, divdesmitā gadsimta sākumā industriālā revolūcija radīja pati savu revolūciju – informācijas revolūciju, kas ievadīja informācijas periodu, kura attīstību sekmēja radio, televīzija, filmas, telefons, fakss un drukātie plašsaziņas līdzekļi. Tieši šajā periodā jūs, visticamāk, nācāt pasaulē. Informācijas periods beidzās pavisam nesen – pagājušā gadsimta 90. gados, kad cilvēki nonāca pie secinājuma, ka informācija nav tas, ar ko viss sākas un beidzas. Pats svarīgākais aspekts šeit ir atbilstoša informācijas organizēšana un strukturēšana. Tas kļuva par pamatu jaunai, īslaicīgai zināšanu perioda attīstībai pagājušās tūkstošgades beigās, kurā informācija tika organizēta viegli vadāmos blokos un iedalīta kategorijās.

Divdesmit pirmā gadsimta sākumā radās skaidrāka izpratne par notiekošo, kas kļuva par pamatu jaunam, īpaši aizraujošam periodam, kurš varētu būt visgarākais, kādu mēs, cilvēki, esam

piedzīvojuši, iespējams, pat mūžīgs. Šā perioda sākšanos veicināja atklāsme, ka zināšanas par zināšanu pārvaldnieku ir daudz svarīgākas nekā vienkārši zināšanas par zināšanām. Un šis pārvaldnieks ir mūsu superbioloģiskais dators – smadzenes. Mums ne tikai jāiegūst zināšanas par cilvēka smadzenēm, bet arī jāzina, kā tās izmantot. Šīm zināšanām nepieciešama dziļa izpratne par smadzeņu kognitīvajām funkcijām, kā arī to daudzpusīgā intelekta attīstīšanu un pielietojumu.

Revolūcija, kurā mēs visi tagad, divdesmit pirmā gadsimta sākumā, esam iesaistīti, ir inteliģences revolūcija. Patlaban mēs spējam savus pirmos soļus inteliģences periodā. Viens no pirmajiem šā perioda pavērsieniem notika tad, kad Meksikas prezidents Visente Fokss (*Vicente Fox*) 2003. gadā piektajā ikgadējā Apvienoto Nāciju konvencijā par radošumu un kvalitāti paziņoja, ka «šo gadsimtu vajadzētu noteikt par radošuma un inovāciju attīstības gadsimtu».

Īsi pēc šā paziņojuma *Harvard Business Review* 2004. gada oktobra izdevuma vāks ziņoja par «draudošus apmērus iegūstošo radošuma krīzi». Britu vadības institūts kādā globāla mēroga pētījumā apstiprināja starptautisko biznesa līderu nojautu par to, ka universitāšu absolventi, kā arī pašas biznesa administrēšanas maģistru programmas ir faktiski nederīgas, jo tās raksturo elastīgas domāšanas iemaņu trūkums, nespēja risināt problēmas, robotveida domāšanas metodes, kā arī izteikta nespēja strādāt radoši un inovatīvi. Pēdējo septiņu gadu laikā vairākas valstis, tostarp Ķīna, Singapūra, Meksika, Skotija un Malaizija, ir izrādījušas iniciatīvu, veicinot radošumu valsts mērogā. Šāda veida pasākumi tika uzskatīti par vienīgo veidu, kā nodrošināt neatlaidīgu virzību uz priekšu mūsdienu konkurējošajā globālajā tirgū.

Apkopojot visu iepriekš teikto, jāsecina, ka pasauli pārņēmusi jauna atklāsme. Tieši šobrīd ikvienam indivīdam, uzņēmumam vai

valstij, kas vēlas izdzīvot vai zelt un plaukt divdesmit pirmajā gadsimtā, jāattīsta šķietami neierobežotā smadzeņu spēja radīt un ieviest jauninājumus. Lai attīstītu šīs spējas, jums nepieciešami vērtīgi padomi un to izmantojums reālajā dzīvē. *KAĶI* būs lieliski sabiedrotie, kas pavadīs jūs šajā ceļojumā.

Turklāt jūsu padomdevējs būs šīs jomas profesionālis. Es pazīstu *KAĶU* autoru profesoru Stīvu Landinu jau vairāk nekā 20 gadu. Viena no galvenajām īpašībām, ko sākotnēji mēģinām saskatīt savā padomdevējā, ir atbilstība šai lomai – vai viņš arī pats dzīvē īsteno to, ko māca citiem? Un vēl svarīgāk – vai viņš māca citiem to, ar ko saskaņā pats dzīvo? Stīvs to patiešām dara. Viņa māju un ģimeni apvij radošuma aura. Viņa ģimenē vienmēr mutuļo smieklī, turklāt smieklī pavisam noteikti ir radošuma pazīme, tieši tāpat kā ūdens liecina par dzīvības esamību. Savā grāmatā *KAĶI* Stīvs jums pastāstīs, ka viņš izmanto lēnu skriešanu kā stratēģisku veidu, lai rastu sev brīdi atpūtas. Viņš vienmēr atgriežas no skriešanas sasvīdis un ar kādu jaunu ideju. Tas, ko Stīvs peticīgi noklusē šajā stāstā, ir viņa sasniegumi kā starptautiskas klases ultramaratona skrējējam un konkurentam. Stīvs patiešām atvēl daudz laika domāšanai. Viņš atgriežas ar izcilām idejām. Un *KAĶI* ir viena no tām.

Stīvs vēlreiz ir pierādījis, ka viņš ir vadošais profesionālais padomdevējs inovāciju jautājumos. Viņš ir uzrakstījis grāmatu, kas ir saprotama, nozīmīga, rotaļīga un noderīga un palīdz īstenot dzīvē šajās lappusēs pausto mācību. Izlasot un iepazīstoties ar šo gudrību, jūs nepārprotami kļūsiat brīvāka, aktīvāka, pārliecinātāka, produktīvāka un novatoriskāka personība.

Jūs kļūsiat tādi paši kā Stīvs, patiešām forši *KAĶI*!

Tonijs Bazens (*Tony Buzan*) ir *Mind Maps*[®], domāšanas rīka, kas tautā tiek saukts par smadzeņu «Šveices armijas nazi», radītājs. Viņš ir pasaules līmeņa autors, lektors, padomdevējs valdībās, uzņēmumos, dažādās profesijās, universitātēs un skolās jautājumos, kas saistīti ar smadzeņu darbību, mācīšanās un domāšanas prasmēm. Bez visa iepriekš minētā Tonijs ir *Brain Trust* labdarības iestādes, kā arī *Use Your Head/Brain* klubu dibinātājs. Viņš ir radījis tādus jēdzienus kā *izstarojošā domāšana* (*radiant thinking*) un *prātprātība* (*mental literacy*). Tonijs ir sarakstījis 82 grāmatas, kas izdotas 100 valstīs un 30 valodās.

PAMATPIEŅĒMUMI PAR KAĶIEM

Rakstot šo grāmatu, tā tika balstīta uz vairākiem būtiskiem pieņēmumiem.

PAMATPIEŅĒMUMS NR. 1: visi cilvēki ir apveltīti ar spēju ieviest jauninājumus. Šī spēja mums tiek dota līdz ar piederību cilvēku rasei.

PAMATPIEŅĒMUMS NR. 2: deviņas dzīvības ir attīstības programma mūsu personiskajām novatoriskajām spējām. Katra no deviņām dzīvībām, kas tiek lietderīgi izmantota, ir pozitīvs solis ceļā uz personisko izaugsmi.

PAMATPIEŅĒMUMS NR. 3: mēs visi ikdienā veicam novatoriskas darbības. Iespējams, mēs par tām īpaši neaizdomājamies, jo tās noris dabiski.

PAMATPIEŅĒMUMS NR. 4: cilvēka smadzenes ir asociatīvs mehānisms, kas nepārtraukti veido asociatīvus tīklus. Izturīgākie tīkli tiek saukti par *rutīnu*, *ieradumiem* un *paradigmām*.

PAMATPIEŅĒMUMS NR. 5: inovācijas mūsu dzīvē ienes vitalitāti, jēgu un jauninājumus.

BŪTISKĀKAIS PAMATPIEŅĒMUMS NR. 6: novatoriskas ir tās organizācijas, kurās ir daudz KAĶU!